

Kurš varenāks – skūteris vai saprāts?

AVOTS: Delfi.lv, 15.06.2023

Olavs Cers, „Zvērinātu advokātu birojs CersJurkāns” SIA partneris

Ir apsveicama Satiksmes ministrijas iniciatīva pieņemt grozījumus Ceļu satiksmes likumā un Ceļu satiksmes noteikumos attiecībā uz elektroskrejriteņiem – situācija pilsētā jau ir gana nokaitēta, un šis ir gadījums, kad konkrētā transporta līdzekļa popularitāte ir apsteigusi tā lietošanas regulējumu.

Bet monētai ir arī otra puse, kas vedina uz visai skumjām pārdomām par to, kāda vispār ir sabiedrības uzvedības kultūra un izpratne par to, kas ir pareizi vai nepareizi, un kas ir labi vai slikti. Ir virkne vispārzināmu nerakstītu likumu vai uzvedības normu, kuras ievēro faktiski katrs sabiedrības loceklis, piemēram, nestaigāt kailam sabiedriskās vietās vai nenokārtot savas dabiskās vajadzības restorānā pie galdiņa. Pat ja kāds tā dara, tas ir rets izņēmums, kas izraisa sašutumu un nosodījumu apkārtējos. Tas šķiet tik pašsaprotami!

Tad kas notiek to elektroskrejriteņu vadītāju galvās, kuri savus braucamrīkus pamet ietvju vidū vai citās traucējošās vietās, kaut nebūtu nekādu grūtību novietot riteni metru vai divus tālāk, kur tas nevienam netraucē. Un kas notiek to elektroskrejriteņu vadītāju galvās, kas ar maksimālo ātrumu “drāžas” pa gājēju pārpildītām ietvēm? Kā var nesaprast, ka viena nepamanīta bedre vai no kāpņu telpas pēkšņi izskrējis bērns var izraisīt dzīvībai un veselībai bīstamu lidojumu ar piezemēšanos uz asfalta vai bruģa. Kamēr savu dzīvību vai veselību apdraud tikai trakais braucējs, iespējams, varētu arī neuztraukties, bet diemžēl šajā negadījumā var tikt iesaistīti un ciest nejauši garāmgājēji – katrs no mums.

Īstenībā problēmas sakne ir dziļāka – pieaugoša vienaldzība, egocentrisms un empātijas trūkums, proti, nespēja uztvert apkārt notiekošos procesus – vai tās būtu Saeimas vēlēšanas, vai satiksme Rīgas ielās. Cilvēks ir tik ļoti koncentrējies uz savu milzīgo “es”, uz savām vajadzībām, ērtībām vai problēmām, ka tam vienkārši neienāk prātā pat doma – vai tas, ko es daru, netraucē citiem? Vai es rīkojos atbildīgi un pareizi?

Tie nav tikai pa roku galam pamesti elektroskrejriteņi, tā ir arī automašīnu novietošana neatļautās vietās, pagrieziena neparādīšana, cita braucēja nepalaišana, trokšņošana, gājēju un citu mazāk aizsargāto satiksmes dalībnieku ignorēšana, un šo sarakstu varētu turpināt.

Ne visām dzīves situācijām var un vajag rakstīt noteikumus. Likums nav instrukcija, bet uzvedības modelis. Tāda kā sabiedriskā inteliģence. Mēs jau tā slīkstam dažādos noteikumos, bet tas nepalīdz. Mums pašiem ir jāattopas un jāpaskatās apkārt – hei, sveika realitāte!

Kamēr to neizdarīsim, tā arī dzīvosim – pilnīgā haosā, kur kaut kāda kārtība iestājas tikai tad, kad uz pleca uzsit policists ar soda kvīšu grāmatiņu rokā.